

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 123/08-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť P., spol. s r. o., P., zastúpeného advokátom Mgr. J. G., D., pre namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 Co 184/2006-225 zo 14. júna 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P., spol. s r. o., **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. septembra 2007 doručená sťažnosť P., spol. s r. o., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. J. G., D., pre namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 19 Co 184/2006-225 zo 14. júna 2007.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Ja, spoločnosť P., s. r. o., P., som účastníkom súdneho sporu 19 Co 184/2006 Krajského súdu Trenčín, v ktorom konaní vystupujem ako navrhovateľ. V predmetnom súdnom spore vystupuje ako odporca Slovenská republika - Úrad práce, soc. vecí a rodiny P. a jeho podstatou je moja požiadavka na vrátenie čiastky 335.717,- Sk, ktorú sumu odporca drží u seba neoprávnene a bez právneho základu. Rozsudkom Okresného súdu Pov. Bystrica bolo môjmu návrhu vyhovené a odporca bol zaviazaný vrátiť mi čiastku 335.717,- Sk spolu s príslušenstvom a trovami konania.

Uznesením krajského súdu 19 Co 184/2006 z 14. 6. 2007 bol rozsudok okresného súdu zrušený, konanie zastavené a vec postúpená na ďalšie konanie Úradu práce, soc. vecí a rodiny P. a súčasne tiež rozhodnuté, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutím Krajského súdu Trenčín mi bola odňatá možnosť konania pred súdom ako aj bolo porušené právo na riadne prejednanie veci nestranným súdom a rovnako tiež ústavné právo vlastniť majetok.

Odvolačí Krajský súd Trenčín v odôvodnení napadnutého uznesenia 19 Co 184/2006 z 14. 6. 2007 tvrdí, že vzťah medzi účastníkmi konania nie je občianskoprávnym vzťahom s nemožnosťou jeho podriadenia pod § 7/1 OSP, pričom žiaden zákon neustanovuje právomoc súdov na rozhodovanie o vrátení finančného odvodu štátu v občianskom súdnom konaní, vzťah medzi mnou a odporcom má byť pomerom nadriadenosti a podriadenosti v nerovnoprávnom postavení, teda sa má jednať o verejnoprávny vzťah založený a vyplývajúci z finančnej činnosti štátu a jeho orgánov, kde z týchto všetkých dôvodov zrušil rozsudok okresného súdu a vec odstúpil odporcovi na ďalšie prejednanie veci.

Predmetné právne závery krajského súdu nemajú oporu v ustanoveniach právnych predpisov a porušujú tiež moje ústavou chránené práva.

Z podstaty prejednávanej veci je jednoznačne zrejmé, že odporca v súčasnej dobe u seba drží čiastku 335.717,- Sk neoprávnene, nakoľko táto mu nepatrí, keď rozhodnutie vydané v správnom konaní, ktoré mi ukladalo povinnosť uhradiť odporcovi uvedenú sumu je v súčasnej dobe zrušené a takáto povinnosť mi nevyplýva ani z ustanovení právnych predpisov, nakoľko zák. č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti je už zrušený. Odvolačí krajský súd svojím rozhodnutím v podstate rieši procesnú stránku veci, teda či je oprávnený

(existencia právomoci súdu) priznať mi nárok na vrátenie sumy 335.717,- Sk alebo si mám svoju požiadavku riešiť v inom konaní.

Argument odvolacieho súdu, že vzťah medzi účastníkmi konania vyplýva z finančnej činnosti štátu a jeho orgánov neobstojí, keďže podľa § 4 zák. č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti bol Národný úrad práce verejnoprávnou inštitúciou na zabezpečovanie ústavného práva občanov na zamestnanie s postavením právnickej osoby.

Rozhodujúcou je ale skutočnosť, že právny predpis podľa ktorého odporca v minulosti postupoval je už v súčasnosti zrušený, pričom tak zák. č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti, ako aj neskôr prijaté právne predpisy, ktoré uvedený zákon nahradili, neobsahujú žiadne ustanovenia o možnosti vrátenia bezdôvodného obohatenia vo výške 335.717,- Sk, ktorého vrátenia sa domáham v občianskoprávnom konaní, teda nie je tu žiadna právna norma na domáhanie sa vrátenia danej čiastky v správnom alebo inom osobitnom konaní, či už u odporcu alebo iného subjektu, ktorá skutočnosť je zrejmá aj zo samotného prístupu odporcu v celom priebehu súdneho sporu, pričom odstúpením veci na ďalšie konanie práve odporcovi dôjde k odopretiu môjho práva na riadne prejednanie veci a jej rozhodnutie nestranným súdom, nakoľko práve v rámci občianskoprávneho súdneho konania mám možnosť domáhať sa vrátenia sumy 335.717,- Sk. Iný postup, ktorý v podstate načrtáva v svojom rozhodnutí krajský súd, bude mať za následok odopretie práva na súdnu ochranu a nemožnosť navrátenia zmienenej platby do mojej dispozície. Takéto rozhodnutie krajského súdu porušuje moje ústavou dané práva vlastníť majetok, ako aj právo na ochranu tohto majetku a rovnako tiež ústavné právo na riadne prejednanie a rozhodnutie veci nestranným súdom, keďže za danej situácie, ak mi nemôže poskytnúť právnu ochranu iný orgán v osobitnom konaní, tak jedine konanie na občianskoprávnom súde môže viesť k náprave veci. Takýto záver vyplýva aj z toho, že správne orgány môžu prejednávať a riešiť len záležitosti, ktoré im do kompetencie výslovne zveruje osobitný právny predpis (taxatívne dané kompetencie), pričom sústava súdnictva poskytuje ochranu vo všetkých zostávajúcich prípadoch (demonštratívne dané kompetencie a to najmä v zmysle § 7/1 OSP - v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.)“

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 ústavy a podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy: „(...) *Vzhľadom na rozhodnutie odvolacieho krajského súdu v občianskoprávnom konaní došlo k porušeniu môjho základného práva vlastníť majetok a požívať jeho ochranu v rovnakej miere, ako je to u iných subjektov, pričom akékoľvek nútené obmedzenie vlastníckeho práva musí byť súladné s ustanoveniami príslušného zákona, a rovnako tiež bolo porušené právo na riadne prejednanie a rozhodnutie veci súdom.*“

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Ústavnej sťažnosti sa vyhovuje.

Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok, právo na ochranu tohto majetku a právo na prejednanie veci pred nestranným súdom a rovnosť všetkých účastníkov súdneho konania upravené v čl. 20 ods. 1, ods. 3 a ods. 4, čl. 46 ods. 1, ods. 2 a v čl. 47 ods. 3 Ústavy SR bolo porušené uznesením 19 C 184/2006 Krajského súdu Trenčín zo dňa 14. 6. 2007.“

K sťažnosti sa vyjadril predseda krajského súdu listom sp. zn. Spr 92/2008 z 18. marca 2008, kde sa uvádza: „(...) *poznávam, že dňa 26. 02. 2008 Okresný súd v Považskej Bystrici predložil príslušný spis 4 C 30/2004 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o dovolaní, ktoré podal navrhovateľ.*“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom na začatie konania domáhal, aby Okresný súd Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) zaviazal odporcu – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny P. zaplatiť sumu 335 717 Sk s príslušným úrokom z omeškania a trovy konania. Sťažovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že odporca mu ani po výzve nevrátil bezdôvodné obohatenie, ktoré vzniklo v dôsledku toho, že rozhodnutím č. 3458/2003-PO zo 16. januára 2004 bolo zrušené rozhodnutie č. 196/2003-OK, na základe ktorého sťažovateľ uvedenú sumu zaplatil odporcovi. Okresný súd rozsudkom č. k. 4 C/30/2004-201 zo 6. apríla 2006 návrhu na začatie konania vyhovel a zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľovi uplatnenú sumu. Krajský súd uznesením č. k. 19 Co/184/2006-225 zo 14. júna 2007 rozsudok okresného súdu zrušil, konanie zastavil a vec postúpil na ďalšie konanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny P. Krajský súd svoje uznesenie odôvodnil tým, že daná právna vec nepatrí do právomoci všeobecného súdu. Týmto uznesením podľa sťažovateľa krajský súd porušil jeho označené základné práva zaručené čl. 20 ods. 1, 3 a 4 ústavy a podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy, pretože sa domnieva, že právomoc všeobecného súdu v jeho právnej veci je daná.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa zisťoval, či ochranu jeho právam, porušenie ktorých namietal, neposkytujú všeobecné súdy na základe

opravných prostriedkov im dostupných, ktoré možno považovať za účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia označených práv.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa ústavný súd zistil, že sťažovateľ v danej veci využil dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku a proti uzneseniu krajského súdu podal dovolanie, v dôsledku ktorého bol spis 26. februára 2008 predložený na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Dovolanie možno považovať za účinný právny prostriedok nápravy namietaného porušenia práv sťažovateľa (obdobne IV. ÚS 413/04).

Nevyužitie tejto zákonnej možnosti účinnej ochrany základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 ústavy a podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy nemožno nahradzovať sťažnosťou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba (alebo právnická osoba) nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (podobne napríklad I. ÚS 85/97, I. ÚS 89/97).

Dovolanie sťažovateľa ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok nápravy namietaného porušenia označených základných práv (II. ÚS 31/00, IV. ÚS 413/04).

Na základne uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal, pričom sa súčasne obrátil so sťažnosťou aj na ústavný súd. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

Vychádzajúc z týchto právnych záverov a skutkového stavu opísaného sťažovateľom ústavný súd uzavrel, že v jeho veci nie je vo vzťahu k označeným základným právam daná v súčasnosti jeho právomoc [čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde]. Preto sťažnosť pre nedostatok právomoci odmietol už po jej predbežnom prerokovaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2008